

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Fvldensivm Antiquitatvm Libri III.

Brouwer, Christoph

Antverpiæ, 1612

Capvt II. Buchoniae veteris situs & regio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39712

VVigbertus, tumultu Saxonico, hinc Buriburgum translatus, inde non magno itineris interuallò Hersfeldiam venit: quæ tunc ecclesia Herolfesfeldica regione, apud Fuldam amnem à Sturmio inchoata, & mox à Lullo suscepta fuit. Hinc inter Fuldam & Hunam amnes, sæpè sancta, sæpè à Bonifacio illustrata Michaëlis Archangeli memoria occurrit. Loco nomen est Michelsrumich. vbi, fama tenet, Sanctum, suarum precum & orationum habuisse stationem. Et Hora pagus, quò item oratum iit, & Episcopi mons, in quo resedit, & non procul inde fons, quo sitim leuauit, in conspectu ciuitatis cernuntur.

Lupus Sezuar. c. 13. & 24. S. Wigbertus. Hersfeldia.

Michelsrumich, al Michelsrumich, statio & quies apud D. Michaëlis. Mons, fons, orationis locus.

CAPVT II.

Buchonia veteris situs & regio.

NOMEN, & quidquid eius relictum ex notitiâ priscâ, tenemus; regio quidni iam ipsa peruestigetur? Hanc Buchonia nouâ voce, ceu vmbonem describunt in orbiculari clypeo; & mediam, aiunt, iungere sibi à Septentrione Hassiam; à Meridie Franconiam; ab Occasu VVederaiam, & Hanouia comitatum; ab Oriente, Saxoniam & Thuringiam; ditone ac principatu vtiq; ab iis discriminatam. Sed antiquiora nos rimamur: & Francicâ Thuringicâque gente vtrimque circumiectâ, inquirimus; vtri horum adscribendi, Thuringis, an Francis, antiqui nemoris accolæ? Enimuerò, vt interioris saltus cultum omittam, serò forsan interlucati, extrema siluarum, & vallium riuorûmque opportuniore, finitimis in seffa, non tradam ambiguus. Et argumento sunt in S. Sturmî vitâ, tum Saxonum latibula & recessus; tum frequentes hominum conuentus, Francorum hîc imperio & legibus vicatim habiti, ritu pagorum veterum. Cuius generis passim in Germaniâ, Rheni Mosellæque tractu, olim *Gouuas* appellatas, siue *Γαΐα*, id est, sola culta terrarum, nimium quàm notum est. Sanè hac regione locorum, inter prima, monasterio Fuldeni à rege Pipino donum obuenit, vicus Omeneftadius in pago Moinigouwe; ceu Mœni fluminis agrum dicerent. quippe Mœnum inuenias, veteri perpetuâ Reginonis & coætaneorum scripturâ, *Mohin*,

Buchonia, seu Buchonia situs.

Hanouia comitatus Hanorû; qui populi trans Rhenum celebres in Kirchana & Zigebrina, &c. famam retinent.

Pagi. Gouua.

Omenestade. Moinigouwe. M. S. Prumienli.

A 3

aut

Broweri
Antiquitate
Euidentes.

STV
9

Moenus flu.
Mehin, &
Moin.

Pagus Au-
stria, seu
Francia O-
rientalis.

* fluitans

Castellum in
aduersâ ripâ
Moguntia-
censi.

Pons Rheni
vetus.

Moguntia à
Mogoin, seu
Mohin flum.
Hamelun-
burg veteres,
seu Hamel-
burgum re-
galis villa.

Salagovv pa-
go Francico.
Moini hospes
Sala flu. di-
uersus à Sa-
xonico.

Saleck arx.
Grabfeldia
pagus.

* Iul. Fronti-
nus de Co-
lon. & agro-
rum diuis.

Buchonia in-
cola Franci-
ne, an Thu-
ringit

Regionū par-
titio alia na-
turalis, alia
ciuilis.
Lib. 4. Geo-
graph.

aut aspiratione demptâ *Moin* nūcupatum. Hinc Martyrologio S. Notheri, qui vixit anno salutis DCCC LXX. S. Kiliani certamen notatur. In pago *Austria*; id est nouæ *Francia* castro; imò ciuitate, vt Teutonico nomine prodit *Virzburg*, iuxta *Moin* fluum sitâ. Quò Candidus etiam spectat; vbi *Hailstol* clarissimi *Moguntinensis* Archiepiscopi & *Aigilis* Abbatis congressum describit:

Post hæc inde means, sociūm comitante cateruâ,

Iste pater latum gressum direxit ad urbem,

Quondam opulentam opibus, opere constructa vetusto

Apparet quæ; namque super glacialis aquâ

Ripam Rheni, in quem* fluitat turgentibus vndis;

Nam parte ex aliâ, castrum, quâ cernitur ingens

Haud procul à ponte sursum, quem sospite regno

Olim rex *Carolus* fecit, prolabitur amnis

Mogoin, ex quo, vt fama sonat *Moguntia* dicta est.

Neque incelebre *Hamelburgum* *Franconia* iam finitimum oppidum, tunc latè diffusum regale prædium, quod à *Pipino* prius donatum, *Carolus* filius paternæ liberalitati, cum vectigalibus ac fundis accensuit, ipseque in pago *Salagovv* super fluuio *Salâ* situm, memorat; à cuius riui lapsu, arx principum *Fuldensium* *Saleca* fert nomen; vt angulo fluuij *Salæ* cognomen dari, sentias. Eodem pertinet *Grabfeldia* pagus in *Buchonia* veteris meditullio, à crebris fortè conuallium anfractibus, ceu foueis, *cauas *Romani* vocabant, arreptâ voce. Arguunt igitur & hisce locis interuenisse cultorum quoque frequentiam, seu à nato *Francis* hîc imperio, seu à *Thuringorum* dominatu altiùs exordio repetito, pagorum modus & incolæ. Sed hoc mortalium genus, quod saltui interius, nec longi tractus propinquum amni *Fuldæ*, *Francis*, an *Thuringis* adscribas, distrahimur ancipites. Ducit huc veterum fides, annumerari certius *Francis*; qui inde iam à *Clodouei* expeditionibus, eiusque liberis, hac transfertum, & aditus in *Thuringiam* habuere; & quod *Merouingis* regibus fixum inuenere *Carolingi*, eodem iure situque ab ipsis, probabile, venisse ad posteros.

Scitum apud *Geographos*, aliter regiones ex gentium incolatu & naturâ, quod *Strabo* dixit, φυσικῶς ἢ ἐθνικῶς, aliter à re-

rum dominis aut principibus, ciuilitate distrahi distribuique.

Nam

Nam vt Buchoniam Thuringicæ conditionis antiquitus extitisse, facile persuaserim eruditus; ita à Francis victoribus inde auocatam, accepisse nomen & leges huius gentis, abundè testari licet. Sæculo certè ab ortu Christi Domini quinto, Clodoueo iam tum Galliarum potente, Buchoniam regibus eius gentis notam & expeditam, locuples testis est Gregorius Turonensis. Nam Sigebertum Agrippinensium regulum, Clodouei propinquum, dum filij insidias, traiecto Rheno, longè declinat, in huius se luci opaca abstrusum iisse, narrat; ibique placido somno in tentorio defungenti, superuenisse à Cloderico filio percussores, qui exanimatum æterno somno mergerent. Idem Francorum Orientalium sedes, quoad suâ ætate retrò meminisse licuit, inuestigans, ponit eas iuxta pagos & ciuitates in confinio Thuringiæ; vetusque castrum Dispargum in limite Thoringorum, Clodioni assignat nobilissimo Francorum regi: vt vtrisque saltum fuisse interiectum, planissimè conspiceres. Et verò S. Bonifacius, occasione promptus Evangelij propagandi in Saxones, hac potiùs regione locorum sedendum sibi suisque duxit, Francorum armis partâ securitate. Vnde & Fritislaria plurimùm ei adita, Herolfesfeldia quoque tentata, excursu Moguntia facta, quæ sedes metropolis tunc Franciæ Orientalis. Plus etiam dixisse videbor, vbi stabilimenta subiecerim Orationi, quæ Francos ipsos Fuldæ facit accolas. Carolomanni itaque & Pipini fundatorum litteris, ipsiusque magni Caroli diplomate munifico, quo congregationi nascenti copiam tribuit, ex suo corpore legendi Abbatem, dicitur *monasterium Fuldense constructum in pago Grabfeldico*. at pagus is Francici iuris index, amnicus extitit; & more gentis, agrorum pabulique certo limite, intra Buchoniam, cohibitus. Sed & vsurpatio nominis in Franciæ Orientalis regionem quamdam abiit, cuius auorum adhuc ætate tam clara fuit memoria, vt in Indice ecclesiarum, quas præpositus Ecclesiæ S. Kiliani Wirzburgensis moderari, aut distribuere consuevit, ad discrimen alterius, Eisfeldica parochia nominetur, in Grapfeldiæ tractu sita. Quo faciliùs conterenda vulgarium scriptorum vanitas, nescio quas fabulas hîc de Noctuarum antris, ac spelæis mustificantium, in quæ D. Bonifacius coloniam hanc suam deduxerit.

Lib. 2. histor.
Franc. c. 40.

Lib. 2. c. 9.

Dispargum.
adi Ortelij
Synon. in
Afciburgio
coniectura
mera.

Etymon probable
Dietes
Purgus vel
Eurgus.

Francos cen-
seri à primâ
origine mo-
nasterij.

Grabfeldia
pagus Fran-
cici iuris.

Nicol. Serar.
notat ad epi-
stol. 128. Ko-
ningshouein
eâ ponit.

Eysfeldt im
Grapfeldt.

Broweri
Antiquitate.
Fuldenses.

STV

9

*Monasteriū
in querceto
conditum.
Eichenloch
Quercilocus.*

*Tacit. Ger-
mania.*

*Epistola 28.
S. Bonifacij.*

*Fulda Fran-
cia Orientali
assignata.*

*In opere
Rhabani de
S. Cruce.*

*Rhabanus
Fuldensis
Francus.*

*Fulda hic
urbs per pro-
leptin.*

*Fulda, seu
Buchonia
quomodo
Thuringia
annumerata*

*Bipartita
diocesis ec-
clesiæ Ful-
denfis.*

rit. Et Georgij Vvicelij veteres libri meritò præferuntur, qui in huius pagi amplitudine, locum, quo S. Bonifacius monasterij fundamenta iecit, antiquitus à quercubus volunt habuisse nomen, quæ fagis intermixtæ, vt amœnitate suâ ad ripam in plano positæ aduenas inuitabant, ita fortè gentilium quoque superstitioni seruibant; quibus quercus & robora numinis instar fuisse, protrita est obseruatio. Habemus igitur & pagi frequentiam à Francis descripti habitati quæ; cuius & incolas, vt in Germaniæ prouinciis haud incelebres, & Gregorij Papæ rescriptum, & vitæ S. Bonifacij memoria retinet. Sed præter hîc quoque Rudolphus gnarus antiquitatis, & variarum artium: qui in Rhabani actis, quæ iam damus, vbi ab Fuldensis monasterij incunabulis narrationem orditur, *In ea parte Germaniæ, inquit, quam Franci, qui dicuntur Orientales, inhabitant, locus est ex nomine vicini fluminis, Fulda vocatus, qui moderno tempore ab incolis illarum regionum Buchonia appellatur.* Rudolpho consensu respondet Alcuinus Flaccus, huius regionis frequens inquilinus & habitator, etiam loci post funera adamati: qui in versiculis, quibus Acrosticha Rhabani commendat, de hoc alumno discipulo quæ suo canit:

*Ipse quidem Francus genere est: atque incola siluæ
Buchoniæ.*

Et ne genitale solum longiùs proferres, Rhabanus sibi met parentans, ait:

*Urbe quidem genitus sum, & sacro fonte renatus
In Fulda.*

Quod igitur Marianus, Sigebertus, aut recentiores alij, in Thuringiâ scribunt sedem hanc inchoatam, id seu pro loci naturâ, vetustatis longè diffitè respectu, seu potiùs ex vsu suorum temporum, facere credimus, cum Franciæ mutatis iam tum finibus, Thuringorum ditio longè celebrior antestaret: id, quod ex Lamberti chronologi monumentis clarè perspicitur. Hinc ad eò antiquitus orta illa diocesium distributio, vt quod in Thuringos patescit trans annè, Moguntinam, quod in Franciam, Orientem versus, Wirceburgensem episcopen spectaret. Angustâ quoque riui intercapedine, hinc loca videas cisamnenfia Herbipolensi; inde alia ex aduersum Moguntinæ olim diocesi cõtributa,